

Bakalářská práce

Meditace a sen v díle českých mistrů počátku 20. století

Jméno a příjmení (student): Jan Čichovský

Oponent: PhDr. Lenka Bydžovská, CSc

Posudek oponenta:

Téma bakalářské práce Jana Čichovského výborně zapadá do programu Ústavu dějin křesťanského umění, neboť se zabývá vypjatým duchovním významem skupiny vhodně zvolených výtvarných děl českého symbolismu. Autor si svou práci dobře rozvrhl. Po úvodní kapitole, v níž objasnil své záměry a použité metody, a po přehledu základní literatury nastínil působení různých spirituálních proudů v české kultuře na přelomu 19. a 20. století - spiritismu, teosofie, antroposofie, gnosticizmu, křesťanské mystiky atd. Každý z nich výstižně charakterizoval a zároveň stručně připomněl jeho ohlasy v literární a výtvarné tvorbě výrazných osobností. Poté se již samostatně soustředil na otázku křesťanské mystiky a meditace, která je pro následující výklad zásadní. Opřel se přitom především o dílo důležitého okultisty, spisovatele a překladatele Karla Weinfurtera Ohnivý keř neboli Odhalená cesta mystická.

Považuji za správné, že Jan Čichovský v hlavní části bakalářské práce zaměřil svou pozornost pouze na dva umělce, a získal tak dostatek prostoru k hlubšímu rozboru jednotlivých postupů a cílů i k jejich vzájemnému porovnání. Jak v díle zatím nedostatečně probádaného Rudolfa Adámka, tak v případě jedné z nejznámějších postav českého umění Františka Bílka stanovuje Jan Čichovský určitou typologii meditačních motivů. Z tvorby obou umělců si vybírá výmluvné příklady, které mu umožňují sledovat téma mystických vizí v souvislosti s křesťanskými náměty, odkrývat jejich zdroje, začlenit je do historických souvislostí a osvětlovat jejich symboliku. Své interpretace rozvíjí s velkým vnitřním zaujetím a s neskryvaným obdivem k Bílkovu a Adámkovu dílu. Myslím si ovšem, že není třeba řadit Rudolfa Adámka přímo mezi „velikány ve svém oboru“ (s. 5): na jeho cti netratí, když bude považován za pozoruhodného autora, jenž je nesporně hoden hlubšího zájmu a většího uznání než dosud. Ačkoli nejsem příznivcem dějin umění jako „vlivologie“, domnívám se, že v souvislosti s některými z nejpůsobivějších Adámkových prací by stálo za úvahu zjistit, jakou roli mohly hrát konkrétní výtvarné vzory (František Koblíha či Jan Konůpek), a posoudit, zda se v Adámkově pojetí proměnil původní obsah.

Jen na okraj bych připojila několik technických poznámek. V seznamu vyobrazení by bylo dobré doplnit vždy jméno autora (dokonce na prvním místě) a také uvádět pokud možno

techniku, materiál, rozměry díla, případně sbírku, v níž se dílo nachází. Seznam pramenů by měl obsahovat skutečně prameny, nikoli soupis navštívených institucí (v poznámkách k textu se občas objevují citace z korespondence, které patrně nejsou převzaty z publikací, ale chybí odkaz na archiv, odkud pocházejí, což je škoda). Přiznávám, že mě pobavily překlepy ve jménech některých mně milých kolegů – například Josef Vojvodík je v textu i v seznamu literatury jednotně uváděn jako „Vojvodník“ (s. 50, 78); Miroslava Hlaváčková se stala v textu Libuší (s. 10) a Roman Musil Radkem (s. 9), byť v bibliografii jsou již oba uvedeni s pravými křestními jmény. A ještě s omluvou za hnidopišství, ale snad k dobru příštích textů: za zločiny a chyby lidstvo pyká, nikoli piká (s. 6), určité motivy jsou básníkem líčené, nikoli lýčené (s. 21, pozn. 55).

Závěrem musím zopakovat, že oceňuji autorovo osobní nasazení stejně jako jeho připravenost a schopnost vysvětlit, jakým způsobem a z jakých důvodů některá výtvarná díla symbolismu dokáží zviditelnit „duchovní podstatu meditace“ (s. 73). Bakalářskou práci Jana Čichovského proto plně doporučuji k obhajobě.

V Praze 25. srpna 2009

Lenka Bydžovská